

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ul. 6/1. Vse pošiljatve je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštne. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Stanovsko političko glasilo UJU. - Poverjeništvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 60 Din, za inozem. 80 Din. Posamezna številka 1:50 Din. Članstvo „Pov. UJU — Ljubljana“ ima članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne notice vseh vrst je plačati po Din 2:50 od petih vrst. Inerdatni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

Vzpored zborovanja VII. pokrajinske skupščine UJU — poverjeništvo Ljubljana.

V zmislu čl. 18. pravil UJU sklicujemo VII. pokrajinsko skupščino poverjeništva Ljubljana na 5., 6. in 7. julija 1927 v Sokolskem domu v Kranju.

Dne 5. julija:

SEJA ŠIRJEGA SOSVETA.

1. Nagovor poverjenika.
 2. Poročilo o poteku in stanju revizije za leto 1924. in 1925.
 3. Predlogi društev za delegacijo.
 4. Določitev potrebnih odsekov in odsekovih članov za delegacijo. Izvolitev verifikacijskega odseka.
- V odseke pridejo le oni predlogi okrajnih učiteljskih društev, ki so jih za skupščino predložila v »Letnem poročilu«.

ZBOROVANJE DELEGACIJE.

Dne 6. julija:

1. Ob 8. uri verifikacijski mandatov pri verifikacijskem odboru ob vstopu v zborovalno dvorano. Vsi predsedniki okrajnih društev in delegati naj se prijavijo verifikacijskemu odboru z legitimacijo, pravilno overovljeno od društva. (Legitimacije razpošlje poverjenik predsednikom okrajnih društev).
2. Ob 9. uri:

- a) Otvoritev po poverjeniku A. Skulju.

Odseki.

Poročilo verifikacijskega odseka o navzočih in pri glasovanju upravičenih delegatih. Izvolitev potrebnih odsekov v

Udruženje jugoslovenskega učiteljstva — poverjeništvo Ljubljana, dne 12. junija 1927.

Andrej Skulj,
poverjenik.

Josip Kobal,
tajnik.

ANTON SKALA, Maribor:

Kulturno poslanstvo učiteljstva.

(Govor na zborovanju učiteljskega društva za Maribor dne 11. maja 1927 v narodnih Rušah pri Mariboru.)

(Konec.)

To so vodilne misli, ki so dovolj tehtne, da iščemo neposredne zveze med učiteljskim svetom in občinstvom, ali boljše povedano med življenjem v šoli in življenjem, ki v hri, hrumi in buči zunaj šole, ki ustvarja, prevrača in oblikuje človeka, ki nas sili k ustanovitvi kulturne družbe učiteljstva, staršev in prijateljev človeštva, sploh vseh, ki imajo voljo pomagati pri reševanju individualnih in socialnih vprašanj današnjih dni in graditi temelj za boljše bodočnost našega človeka in po njem našega naroda in naše države.

Ne čakajmo, da se bodo spremenile razmere ali ljudje! Samo ob sebi se ne izpremeni nič, treba je zunanjih in notranjih vplivov. In kdo naj vpliva, ako ne učiteljstvo? In kdo naj regulira vplive sil, ki stvarjajo in gonijo življenje na deželi, v mestih, na kmetih, v delavnicah, tvornicah, trgovinah in uradih, ako ne učitelj, ki ima največ prilike in zmožnosti spoznavati, poglabljati se v bistvo sil in iskati zdravil in instrumentov za odstranitev kvarnih tvorbov v življenju našega človeka. Učiteljstvo je torej v družbi in s pomočjo prijateljev človeštva, obenem poznavalcev naših razmer in naših ljudi.

Prirojeno, ali navada je, da kadar hočemo začeti nekaj novega, kadar hočemo nekaj ustanoviti, napraviti, da vselej iščemo vzgledov, po katerih bi se ravnali, ki bi nam olajšali iskanje smeri in uravnanje poti. Nekateri takoj hite po vzgledu drugam in se jim primeri, da kar presade tujo cvetko v naš vrt. Na žalost pa morajo opaziti, da se tuja cvetka pri nas vselej ne razvija ugodno, da usiha, dokler ne usahne, obenem pa usahne v presajevalcu veselje in volja do nadaljnjega dela.

Ako bomo mi hoteli, o čemer ne dvomim, ustanoviti pri nas organizacijo v smislu

smislu točke 4. seje širjega sosveta. Odseki zborujejo po zaključeni debati o programatičnih referatih od 14.—16. ure v prostorih, ki bodo za to pripravljene.

c) Programatični referati:

1. Naš podmotorni delovni program s posebnim ozirom na delovanje okrajnih učiteljskih društev. Poroča tov. Jože Pahor.

II. Naš gospodarski program. Poroča tov. Alojzij Hreščak.

III. Naš tisk. Poroča tov. Jos. Ribičič.

č) Tajnikovo poročilo. Poroča strokovni tajnik tov. Josip Kobal.

d) Blagajnikovo poročilo: 1. račun poverjenikstva; 2. račun »Zvončka«; 3. proračun poverjenikstva; 4. proračun »Zvončka«.

Poroča glavni blagajnik tov. Rado Grum.

e) Poročilo nadzornega odbora.

f) Nova pravila UJU.

g) Poročilo in predlogi odsekov.

KONCERT PEVSKEGA ZBORA UJU UČITELJSTVA.

3. Ob 21. uri koncert pevskega zbora UJU učiteljstva.

POKRAJINSKA SKUPŠČINA.

Dne 7. julija:

- Ob 9. uri:
1. Poverjenikov nagovor.
2. Vzgoja kmetijske mladine po šolski dobi. Poroča tov. Josip Dolgan.
3. Naša mati.
4. Rdeč križ — človekoljubna organizacija. Poroča tajnik oblastnega odbora R. K. tov. Ivan Malnarič.
5. Resolucije.

Udruženje jugoslovenskega učiteljstva — poverjeništvo Ljubljana, dne 12. junija 1927.

Andrej Skulj,
poverjenik.

Josip Kobal,
tajnik.

ANTON SKALA, Maribor:

Kulturno poslanstvo učiteljstva.

(Govor na zborovanju učiteljskega društva za Maribor dne 11. maja 1927 v narodnih Rušah pri Mariboru.)

(Konec.)

slu navedenih izvajanj za uresničenje ideje medsebojnega, skupnega dela za socialni napredek, moralni in gospodarski dvig naroda človeka — in po njem našega naroda — moramo najti vzgled doma. To je, poiskati moramo nekoga, ki dobro pozna našega človeka, našo zemljo, našo vas, našega delavca, kmeta, berača, vagabunda, obrtnika, našega rodoljuba, trgovca, učitelja, zdravnika, odvetnika, duhovnika, našega otroka, dekle in zlasti našo mater. Ali bomo našli pri nas vzgled tega človeka? Da, najdemo ga! To je naš Ivan Cankar, svetinik kraj razburkanega morja našega življenja. Treba bo odpeti čolnice — zaveslati ven v življenje, sprejemati plavajoče, reševati potapljače se in jih voditi proti luči, ki jo za nas vse prižiga Ivan Cankar.

Tovarišice in tovariši, ne bom zdaj zaključil s pozivom: Vi vsi, ki se zanimate za razvoj našega človeka in mu želite boljše bodočnost, pridite, da ustanovimo Cankarjevo družbo, da bomo pomagali slehernemu tovarišu in inteligentu na deželi pri tem najtežjem kulturnem delu, ne s pozivom, svoj govor zaključujem s prošnjo:

Tovarišice in tovariši, mi smo hčere in sinovi enega naroda, sestre in bratje našega človeka, opustimo, izogibljimo se vsega, kar nas po nepotrebnem razdvaja, ne cepimo sil v istih vrstah, razmišljajmo o kulturnih nalogah, ki jih ima vršiti učiteljstvo, razmišljajmo o idejah, ki smo prav kar o njih razpravljali, in ko se zberemo drugič na domačem zborovanju, bomo sklepali o tem, kaj nam je storiti, da bomo izvedli danes na novo zasnovano kulturno akcijo v korist šoli, domu, človeku, narodu, domovini in državi. Vsa učiteljska društva prosimo, da ta govor pregledajo, se o njem razgovore in javijo svoje sklepe poverjeništvu UJU v Ljubljani.

b) prosvetni inspektor, v Beogradu pa oblastni šolski nadzornik za mesto Beograd;

c) oblastni šolski nadzornik;

č) oblastni sanitetni referent in oblastni gradbeni referent ali, če tega drugega ni, šef gradbene sekcije, v Beogradu pa šefa občinske sanitete in gradbenega odseka;

d) rektor višje pedagoške šole, upravitelj učiteljskega (ali upraviteljskega) šolskega okoliša ali učiteljskega in meščanske šole, ako bivajo na sedežu dotične oblasti — v Beogradu pa samo rektor višje pedagoške šole in po činu starejši upravitelj učiteljskega;

e) šef krajevne finančne uprave, v Beogradu pa šef finančnega odseka beogradske občine;

f) sreski šolski nadzornik;

g) dva upravitelja osnovnih šol, ki ju imenuje prosvetni oddelek dotične oblasti, v Beogradu pa ju izvoli oblastna skupščina za mesto Beograd;

h) po en pismen državljan iz vsakega sreza dotične oblasti, ki jih izvoli oblastna skupščina na rednem zasedanju, v Beogradu pa po en občinski odbornik iz vsakega šolskega okoliša ali, če takega ni, po en državljan, ki jih izvoli odbor beogradske občine in ki smejo biti tudi člani beogradskih krajevnih šolskih odborov.

Izmed oseb pod d) in f) spada, če jih je več, v odbor po eden, in sicer najstarejši po činu.

Člen 18. Predsednik oblastnega šolskega odbora je veliki župan, v Beogradu pa predsednik beogradske občine; podpredsednik je prosvetni inspektor, v Beogradu pa oblastni šolski nadzornik za mesto Beograd.

Za zapisničarja izvoli oblastni šolski odbor enega izmed šolskih nadzornikov ali učiteljev, ki so člani oblastnega šolskega odbora.

Za blagajnika odbora izvoli oblastni odbor enega izmed članov oblastnega šolskega odbora na sedežu oblasti.

Za opravljanje administrativnih poslov oblastnega šolskega odbora postavlja in plačuje oblastni odbor na predlog širšega oblastnega šolskega odbora iz svojega proračuna, če opravljata to dolžnost poleg redne dolžnosti.

Oblastni odbor sme določiti blagajnika in zapisničarja oblastnega šolskega odbora honorar ter ga izplačevati iz svojega proračuna, če opravljata to dolžnost poleg redne dolžnosti.

Člen 19. Oblastni šolski odbor se deli na širši in na ožji oblastni šolski odbor.

Ožji oblastni šolski odbor sestavljajo predsednik, podpredsednik, zapisničar, blagajnik in vsi člani, ki prebivajo na sedežu oblasti.

Širši oblastni šolski odbor sestavljajo poleg članov ožjega oblastnega šolskega odbora vsi ostali (člen 17. te uredbe).

Področje ožjega oblastnega šolskega odbora določa s posebno pooblastitvijo širši oblastni šolski odbor.

Člen 20. Predsednik sklicuje seje ožjega in širšega oblastnega odbora po potrebi; širši odbor se sklicuje najmanj dvakrat na leto. Predsednik skrbi, da se izvršujejo odborski sklepi.

Seje se vrše na sedežu oblastnega prosvetnega oblastva.

Članji se sklicujejo pisмено; obenem se jim priložuje dnevni red.

Sklepi so polnomožni, če je prisotnih nad polovico celokupnega števila članov. Sklepa se z večino glasov prisotnih članov.

Predsednik sme sklicevati po potrebi tudi izredne seje širšega odbora, vedno pa v 15 dneh, če to zahteva pisмено od člena tretjina članov oblastnega odbora; če pa bi predsednik ne ugodil zahtevi, se priloži stvar ministarstvu za prosveto zaradi nadaljnje odločbe.

(Konec prihodnjič.)

Deci poročenih učiteljic pripada tudi penzija v slučaju smrti.

(Važna odločba Državnega sveta v Beogradu.)

V času ko se v »Narodni Prosveti« po vdarjajo krivice, ki se dogajajo kljub pridobljenim zakonitim pravicam, je zelo tolažilni pojav objava pravičnega rešenja Državnega sveta, s katerim je pridobljena nova socialna pravica učiteljicam.

Meseca februarja 1926. leta je umrla moja žena Natalija — učiteljica v Beogradu, a 13. marca 1926. leta je izdalo prosvetno ministarstvo rešenje pod O. N. Br. 27.655 in odredilo pokojnino mladoletnim otrokom Slobodanu, Mileni in Zoranu, ki se je tudi izplačevala.

Glavna Kontrola je osporila rešenje prosvetnega ministarstva in vložila proti izplačevanju tožbo na Državni Svet 2. aprila 1926 pod št. 22.705, za uničenje rešenja po katerem so otroci prejeli penzijo po materi.

Opirala se je na to, ker v uradniškem zakonu ni precizirano, da imajo otroci pravico na pokojnino po materi, državni uslužbenec se živ in ker je tudi dolžan vzdrževati otroke (po čl. 118. in 119. civilnega zakona). Nadalje se sklicuje na odredbo v uradniškem zakonu, po kateri nima nikdo pravice prejemati dveh pokojnin (temveč samo eno — večjo).

Na to tožbo je poslalo prosvetno ministarstvo na zahtevo Državnega sveta svoje pojasnilo in stališče 29. maja 1926. leta — a jaz, kot zastopnik svojih mladoletnih otrok 28. februarja 1927.

Državni Svet je razpravljal o tožbi Glavne Kontrole ter o odgovoru prosvetnega ministarstva in zastopnika otrok — ter smatra: da tožba Glavne Kontrole nima zakonite podlage; otrokom pripada pokojnina tudi po materi — čeravno je oče živ in državni uslužbenec; besedi »državni uslužbenec« se v čin. zak. nanašata enako na moške in ženske osebe in se njihovih pravic ne more osporiti, ako ni to predvideno z izrecnim predpisom. Po čl. 136. uradniškega zakona imajo vsi državni uslužbenci in njihove

ve družine (torej moškega in ženskega spola) pravico do pokojnine. Po čl. 153. urad. zakona se izključuje le prejemanje dveh penzij v istem času (če se ima pravico do dveh se sprejme večjo), ne izključuje pa ta člen prejemanja pokojnine po materi.

Državni Svet smatra, da je v čl. 154. III./1. uradniškega zakona točno predvideno kdaj izgube otroci pravico na pokojnino, a da v teh odredbah ni omejitve, ki se nanjo opira Glavna Kontrola po čl. 119. civilnega zakona — »ker je oče živ državni uradnik dolžan vzdrževati svoje otroke.«

V razlogih Državnega sveta je naveden tudi predpis čl. 43. uradniškega zakona, ki so v njem predvidene pravice in omejitve prejemanja dodatkov za otroke — če sta oče in mati državna uslužbenca, medtem ko zakon nikjer ne predvideva omejitve prejemanja otroške pokojnine po materi.

V podkrepitev upravičenosti, da imajo otroci živga očeta — državnega uslužbenca pravico do pokojnine po materi, navaja odlok tudi primer, da je mož dolžan vzdrževati ženo, pa ima žena vseeno po zakonu pravico na svojo osebno pokojnino kot državna uslužbenka in analogno ob sebi umevno tudi njeni otroci.

Po teh utemeljitvah in na podlagi čl. 17. in 34. zakona o Državnem Svetu in upravnih sodiščih — je razsodil VI. oddelek Državnega sveta na svoji seji dne 19. marca 1927 pod št. 6741, da se zavrže tožba Glavne Kontrole.

Ta odlok dela čast Državnemu Svetu in nam dokazuje, da moremo vedno računati na objektivnost in zaščito naših socialnih in po zakonu pridobljenih pravic.

Beograd, 20. maja 1927.

Boža Radulović,
šol. nadzornik.

Tovariše opozarjamo, da se v sličnih slučajih sklicujejo na gorenje rešenje Državnega sveta. — Uredništvo.

Po »Narodni Prosveti«.

Delovanje ožjega sosveta UJU - Poverjeništvo Ljubljana.

(Poročilo iz 9. seje dne 2. junija 1927.)

Otvoritev.

Poverjenik A. Skulj otvori sejo in ugotovi sklepčnost. Odsotnost je opravičil tov. Hočevar. Utemeljuje, zakaj je sklic seje na današnji dan. Takoj za tem poroča o sestanku poverjenikov v Zagrebu 30. aprila t. l. Poročilo je bilo priobčeno v našem glasilu. Omenja tudi manifestacijsko zborovanje v Metliki, ki so se ga udeležili belokranjsko in novomeško ter karlovško in jastrebarsko okrajno učiteljsko društvo. Sprejeta resolucija je vsem znana iz »Učit. Tovarisa«. Zaradi obširnosti dnevnega reda prosi kratkih poročil in stvarnih debat.

Odobritev zapisnika.

Določita se dva člana, da prečitata zapisnik 8. seje in poročata o tem. Po poro-

čilu odobri ožji sosvet zapisnik, ki ga člani podpišejo.

Poročilo o izvršenih sklepih.

Tajnik poroča, da so se izvršili vsi sklepi 8. seje. Vsi odgovori na posamezne vprašanje še niso došli. Takoj za tem poroča poverjenik o sestanku okrajnih šolskih nadzornikov v Celju 22. maja t. l. Sklepi so se predložili na merodajna mesta. Na našo pobudo pa se je vršila v Mariboru anketa o učiteljski izobrazbi.

Storili so se sledeči sklepi: 1. Uspehi, ki jih doseže organizacija, se morajo v našem glasilu bolj povdariti. 2. Učitelji, ki so odslužili kadrski rok, naj dočestja onih učiteljev, ki odidejo v kadrsko službovanje, ako ni prej praznih drugih mest. 3. Odobri

Uredba o krajevnih in oblastnih šolskih odborih za osnovne in meščanske šole.

Člen 15. Vse dopisovanje krajevnega šolskega odbora s šolskimi in z vsemi drugimi javnimi oblastmi je uradno dopisovanje in zanje se ne plačuje ne taksa ne poština (člen 1. zakona o taksah).

Člen 16. B. — Oblastni šolski odbor obstoji v vsaki oblasti in vedno na sedežu županijske oblasti. Mesto Beograd je posebna šolska oblast.

Člen 17. Oblastni šolski odbor sestavljajo: a) veliki župan, v Beogradu pa predsednik opštinskega suda, ali njiju namestnika v službi;

se postopek vodstva poverjeništvu proti Učit. tiskarni. 4. Tehniško vodstvo prireditelj koncerta na pokrajinsko skupščini se prepusti pevskemu zboru UJU učiteljstva.

Tajnikovo poročilo.

Tajnik poroča o vseh došlih dopisih, ki so načelne važnosti. Po njegovem poročilu so se napravili sledeči sklepi:

1. V načelu pristane ožji svet na razširjenju »Popotnika«. Odvisno pa je to razširjenje od splošnega proračuna pri poverjeništvu, ki ga pod nobenim pogojem ne smemo zvišati. Kakšen bo obseg, bo določila delegacija z ozirom na proračunsko možnost.

2. Učiteljska društva bomo pozvali, da pošiljajo vsa poročila o delovanju na svoji samoizobrazbi, o pedagoških in znanstvenih predavanjih itd. izključno le uredništvu »Popotnika«. Tudi druge dopise pedagoške vsebine naj »Učit. Tov.« odda »Popotniku«.

3. Prihodnji letnik »Popotnika« bo dobil ovitek, čigar stroške naj po možnosti krijejo inserati.

4. Izposluje naj se poseben pravilnik o delokrogu okrajnih šolskih nadzornikov, ki naj bo čim samostojnejši, hkrati pa tudi pravilnik za pisarniške poslovodje pri nadzornikih.

5. Deluje naj se z vsemi dovoljenimi sredstvi na to, da ostanejo v Sloveniji vsi dosedanjí okrajnih šolskih nadzornikov neokrajnjeni!

6. Ker se je ugotovilo, da se je zgodila pri zadnjih imenovanjih nekaterim učiteljem in učiteljicam krivica, naj se pozovejo dotičniki, da vložijo na poverjeništvu z dokazi podprte pritožbe. O njih naj razpravlja delegacija ter izreče svojo sodbo.

7. Učiteljske zastopnike v namestilni komisiji naj izvoli učiteljstvo samo. Število članov v namestilni komisiji naj se zvišal.

8. Ožji svet mora ugovarjati uredbam, kakršna je ona o krajevnih in občinskih šolskih odborih za osnovne in meščanske šole, ker se ne ozira na naše razmere in izpreminja važne šolske zakone potem finančnega zakona.

9. Učitelji rezervni častniki naj se kličejo na orožne vaje v času, kakor ga je predlagalo združenje rezervnih oficirjev, dočim naj odpravi to dolžnost moštvo le v glavnih počitnicah.

10. Ožji svet soglasno odkloni spomenico, ki jo je poslal neki spravní odbor v Mariboru. Ker ne more priznati glasom pravil nikakega »akcijskega«, »spravnega« ali podobnega odbora. Članstvo naj se uveljavlja le po legalni poti pri svojih društvih.

Poročilo blagajnika.

Blagajnik navede nekaj glavnih podatkov glede sestave proračuna za poslovno leto 1927./28., in sicer za »Učit. Tovariš«, »Popotnik«, »Zvonček« in upravo. Sprejet je bil sledeči sklep:

Blagajniku se naroča, da sestavi proračun za poslovno leto 1927./28., ki pod nobenim pogojem ne sme biti višji od sedanjega proračuna.

Nato poroča o članstvu pri posameznih društvih. Na temelju njegovoga poročila ugotovi ožji svet, da je članstvo od početka poslovnega leta 1926./27 do danes poraslo za 231 članov, med tem ko izkazuje izstop v tem času le 60, kar je ysekakor značilno in razveselljivo.

Urednikovo poročilo.

Urednik »Učit. Tovariša« prečita dopis tov. Knafliča, ki zahteva, da ga priobči na naslovni strani, kar je on prepuštil seji v odločitev. Ožji svet priobčitev odkloni in ugotovi na podlagi izjav vnanjih članov, da v dopisu citirana društva nimajo nobenega stika z dopisom in podpisani člani niso upravičeni jih navajati v oklicu in se sklicevati nanje.

UJU — poverjeništvu Ljubljana.

Andrej Skulj,
predsednik.

Josip Kobal,
tajnik.

Pokrajinska skupščina v Kranju.

Prošnja.

Učiteljsko društvo za kranjski okraj priredi o priliki pokrajinske skupščine v Kranju trodnevno razstavo deških in dekliških ročnih del, da se omogoči razvoj rokotvornega pouka, ki se pravkar započena brez enotnega načrta in pravega smotra.

Pokrajinska skupščina.

Tajnik poroča na kratko o prijavljenih referentih za pokrajinsko skupščino. Koj za tem sestavi ožji svet dnevni red za delegacijsko in manifestacijsko zborovanje. Priobčen je na naslovni strani današnje številke.

Sklep: Ker bo delegacija razpravljala o »Našem tisku«, naj se povabijo nanjo uredniki naših organ. listov in predsedstvo SSM. Uredniki naj se pozovejo, da pošljejo za referat svoje misli in predloge. Istočasno naj se razpravlja tudi o ustanovitvi Solarske Maticice.

Kritje primanjkljaja.

Po kratki in stvarni debati se sklene: Sklep širjega sosveta v Celju z dne 2. svečana 1927 se mora striktno izvesti do stavljenege termina. Ako se to ne zgodi, naj gre zadeva svojo pravno pot.

Počitniški tečaj.

Poverjenik poroča, da se je vršila pri poverjeništvu ponovna anketa, ki je razmotrivala vprašanje o naši samoizobrazbi. Rezultat posvetovanj je bil sklep, da priredi pedagoški krožek v Mariboru pod okriljem poverjeništvu počitniški izobraževalni tečaj. Na vsa okrajna društva smo poslali zadevno okrožnico.

Kmetijsko-nadaljevalne šole.

Nato poroča poverjenik Skulj, da se je vršila 26. maja t. l. v Celju važna anketa za kmetijsko-nadaljevalne šole. Udeležili so se je učitelji, ki že poučujejo na takih šolah, in kmetijski strokovnjaki. Izšpno poročilo glej v »Učit. Tovarišu« 44. številka!

Predlogi okrajnih učiteljskih društev.

1. Glede resolucij mariborskega in kobiljskega učiteljskega društva se sklene:

Z ozirom na točko 1., 2. in 3. ugotovljamo, da smo delali po pravcu, ki naj omogoči pristop v našo organizacijo vsemu učiteljstvu brez izjeme. Poverjeništvu je storilo svojo dolžnost v polni meri in hodilo po poti, ki so mu jo začrtale nove smernice. Končno odločitev prepuščamo delegaciji, ki naj izreče svojo sodbo.

2. Celjskemu učiteljskemu društvu naj se pojasni položaj pri Učiteljski tiskarni in upošteva predlog glede plačila takse pri zdravniški preiskavi.

3. Učiteljskemu društvu za ljubljansko okolico je odgovoriti v zadevi CMD in SSM.

4. Ustanovitev fonda za krivično preganjano učiteljstvo se prepusti skupščini.

5. Istotako se predloži sklep marenberskega društva o ustanovitvi Solarske Maticice delegaciji.

6. Predlog kranjskega učiteljskega društva o taksiranju šolskih naznanil in izkazov prepuščamo skupščini.

7. Glede resolucije laškega učiteljskega društva o izplačilu selitvenih stroškov naj se podvzamemo na merodajnem mestu najodločnejši koraki. Enak sklep se je storil glede izplačila raznih zaostankov na potnih okrajnih šolskim nadzornikom itd.

Pozivamo ob tej priliki vsa društva, naj svoje sklepe, predloge in resolucije vedno dostavijo tudi poverjeništvu.

Samostojni predlogi.

1. Tovarišu Ribičiču svetujemo, naj stavi predlog glede kontraktualnih učiteljev pri svojem društvu za pokrajinsko in državno skupščino.

2. Glede redukcije razredov naj se podvzamemo pri vseh merodajnih činiteljih najodločnejši koraki, da se ne ukine noben razred, ker nimamo garancije, da se zopet otvori, ko bo potreba. Ugotavljamo tudi, da število otrok v zadnjih letih rapidno raste.

Ker je bil s tem dnevni red izčrpan, zaključil poverjenik sejo.

Zelimo in prosimo, da se razstave udeležijo tudi ostale šole obeh oblasti, zlasti ono učiteljstvo, ki ima v tej stroki že kakršnekoli izkušnje.

Za vse predmete jamči Učit. društvo. Istočasno priredi svojo razstavo tudi Protialkoholno društvo pod vodstvom tov. Horvata.

Cerklje, 12. junija 1927.

Za učiteljsko društvo kranjskega okraja: Josip Lapajne, Andrej Rojc, predsednik, tajnik.

POZIV DELEGATOM IN UDELEZEN-CEM!

Vse delegate in ostale tovariše, ki se nameravajo udeležiti letošnje pokrajinske skupščine v Kranju, prosimo, da v svrhu ureditve prehrane in stanovanja zanesljivo takoj priglase Učit. društvu za kranjski okraj v Cerkljah pri Kranju, katere dni žele biti oskrbljeni. Na kasnele prijave se ne bo mogoče ozirati.

Po skupščini se po želji prirede skupni izleti na divno Jezersko, Češko kočjo in Krvavec, kar blagovolite na prijajah poljubno označiti, da preskrbimo vozila.

Cerklje, 12. junija 1927.

Za Učiteljsko društvo kranjskega okraja: Josip Lapajne, Andrej Rojc, predsednik, tajnik.

Splošne vesti.

— Redukcija nadzorniških okrožij. Poverjeništvu UJU je ob priliki seje glavnega odbora UJU in avdiencije pri ministru prosvete vložilo posebno spomenico v zadevi redukcije nadzorniških okrožij. Obrnilo se je na našega referenta v ministrstvu prosvete, da podpira zadevo v zmislu podprtega predloga in je storilo korake pri drugih merodajnih faktorjih, da se redukcija prepreči, oziroma kolikor mogoče omili, posebno pa, da se izvrši le redukcija, ne pa kaka partizanska izmenjava nadzornikov. Sklicalo je tudi posebno anketo nadzornikov v Celje. Akcija poverjeništvu je uspela v toliko, da ostanejo na podlagi odločbe ministrstva sledeča nadzorniška okrožja:

Ljubljanska oblast: 1. Brežice, 2. Črnomelj, 3. Kamnik, 4. Kočevje, 5. Kranj v radovljiskim okrajem, 6. Krško, 7. Laško, 8. Litija, 9. Ljubljana — mesto, 10. Ljubljana — okolica vzhodni del, 11. Ljubljana — okolica zapadni del z logaškim okrajem, 12. Novo mesto; Mariborska oblast: 1. Celje, 2. Dolnja Lendava, 3. Gornji grad, 4. Ljutomer, 5. Maribor desni breg s konjskim okrajem, 6. Maribor levi breg, 7. Murska Sobota, 8. Ptuj, 9. Slovenjgradec v Dravogradom, 10. Smarje, Personalno nadzorniško vprašanje še ni rešeno.

— Likvidacija ukinjenih šolskih nadzorništev se mora izvršiti do 31. julija t. l. s tem, da morajo nadzorništa prenesti vso imovino in arhive na nov sedež.

— Potnina in dnevnice sreskih šolskih nadzornikov se bodo za šolsko leto 1927./28. izplačevale iz partije 303. pez. 1. in 2. budžeta ministrstva prosvete.

— Učitelji srbohrvaščine. Ministrstvo prosvete se postavlja na stališče, da v bodoče ne bodo nastajalo več posebnih učiteljev za srbohrvaščino na osnovnih in meščanskih šolah v Sloveniji in to iz razloga, ker bo v najkrajšem času zadosti razrednega učiteljstva usposobljenega za poučevanje srbohrvaščine. Ker ne bodo potem več nikake potrebe za posebne učitelje, odpadejo nadaljnja imenovanja.

— Ukinitev razredov na osnovnih šolah. Kakor poročajo listi je ministrstvo prosvete ukinilo zaradi štednje mnogo razredov in vzporednic. V Sloveniji je prizadetih ca. 50 razredov. Nekateri šole so bile zaradi premalega števila otrok skrčene na manjrazredne. Več šol, ki imajo dovoljno število otrok, je pa razširjenih v večrazredne. Normala za število otrok v mestih na učno osebo mora biti 30. Ministrstvo je zahtevalo tudi zadostno število učnih oseb tam, kjer jih sedaj ni.

— Novi učni načrt, ki ga je izdalo prosvetno ministrstvo za leto 1926./27. je vzbudil mnogo nevolje med učiteljstvom. Izdelan je bil brez sodelovanja glavnega prosvetnega sveta in brez učiteljskega Udrženja. Ministrstvo je uvidelo sedaj, da bi se dal ta načrt izboljšati, zato je naročilo glavnemu prosvetnemu svetu, naj sporazumno z UJU popravi letošnji načrt tako,

da se bode v bodočem šolskem letu poučevalo v osnovnih šolah že po novem pripravljemem učnem načrtu. Ta pa bo v veljavi le dotlej, dokler ne bo izdelan nov definitivni učni načrt. — »Narodna Prosveta št. 42., 43. in 44. prinaša osnutek popravljenega učnega načrta. Po tem osnutku naj bi se pouk priredil na praktičnejši način. Stvarni pouk v prvem in drugem razredu naj se poučuje skupno z materinim jezikom in ne kot poseben predmet. Tudi ročna dela naj bi se ne poučevala kot poseben predmet, temveč je delo uvedeno kot princip v vse predmete in to v smislu projekta novega šolskega zakona.

— Ukinjenje razredov zaradi pomanjkanja šolskih sob. Kakor poročajo listi je ministrstvo prosvete pričelo izvajati načelo, da je potreba za vse razrede in vzporednice dobiti potrebne učne prostore in ne sme pouk trpeti zaradi prostornih neprilic.

— Učiteljice ženskih ročnih del. Kakor se čuje, je prosvetno ministrstvo ponovno odredilo, da se nanovo sploh ne nastavi nobena učiteljica za ženska ročna dela.

— Nemške vzporednice na kočevskih šolah in šole z nedržavnim jezikom. Kakor poročajo listi se bo pričela za nemške in druge vzporednice strogo izvajati točka 3. uredbе ministrstva prosvete O. N. br. 32.580/25 objavljene v 20. br. Osnovne Nastave.

— Izobraževalni tečaj, ki ga je nameravalo pov. UJU prirediti za učiteljstvo skupno s ped. krožkom v Mariboru, se bo vršil mesto v Mariboru v drugi polovici avgusta v Ljubljani.

— Zaposlitev odvisnih učnih oseb. Ministrstvo stoji na stališču, da ne smeta biti v nobenem slučaju zaposleni po dve učni osebi v istem razredu. Tudi ne dovoljuje, da bi se zaposlovalo učiteljstvo v pisarnah šolskih upraviteljev.

— Nagrade društvom in kulturnim delavcem v Sloveniji. Uprava kraljevega fonda za nagrado dela na kulturnem, gospodarskem in prosvetnem polju je priznala med drugim za letošnje leto sledeče nagrade: 25.000 Din Engelbertu Ganglu, obl. šol. nadz. v Ljubljani, 10.000 Din Prosvetni Zvezi v Ljubljani, 5500 Din Izobraževalnemu društvu na Jesenicah in Kolu jugoslov. sester Moste-Sv. Peter v Ljubljani, 5000 Din Josipu Lapajnetu, šolskemu upravitelju v Cerkljah, 5000 Din Stanku Gradiškemu, učitelju v St. Ilju in Josipu Lustiku, šolskemu upravitelju v Prekmurju. Nadalje po 5000 Din Jakobu Špalirju, gozdarju v Mariboru in Viktorju Engemanu, gozdarju pri Jelšah. Po 2500 Din Sokoškemu društvu v Gornjem Logatecu in slovenski župi skavtov v Ljubljani.

— Redukcija osemrazrednic. Kakor poročajo listi se osmi razredi spoje s sedmimi in se obdrže samostojni osmi razredi le v krajih, kjer ni meščanskih in srednjih šol.

— Projekt pravil UJU. »Narodna Prosveta« je začela v 43. številki priobčevati nova pravila UJU, ki jih je izdelal na podlagi predlogov poverjeništev Izvršni odbor UJU. Projekt priobčimo v »Učit. Tov.«, ko ga prejmemo, v celoti.

— Oprostitev šolskih upraviteljev več kot 10 razredov oziroma vzporednic razrednega pouka. Kakor poročajo listi je minister prosvete odredil, da so upravitelji oproščeni razrednega pouka, če imajo več kot 10 razredov in vzporednic, ne vsteje se pa v iste razredov otroških vrtec in drugih šol pod istim upravitelstvom.

— Pritožba na Državni svet. Tov. Sima Simić, učitelj v Borči pri Pančevu, je vložil pritožbo na Državni svet proti odredbam o disciplinskih sodiščih in o šolskih odborih ter utemeljuje svojo pritožbo s tem, da sta omenjeni odredbi v nasprotju z ustavo.

— Učitelji na razpoloženju morajo do 15. julija t. l. vložiti prošnje, da se jih nadalje zadrži v učiteljski službi sicer jim z 31. avgustom prestane služba in se jim ustavijo službeni prejмки.

Poziv!

Ožji svet je na svoji seji dne 2. junija 1927 ugotovil, da se je zgodila pri zadnjih imenovanjih v ljubljanski in mariborski oblasti nekaterim učiteljem in učiteljicam krivica. Pozivamo dotičnike, da vložijo na poverjeništvu z dokazi podprte pritožbe. O njih naj razpravlja delegacija ter izreče svojo sodbo.

UJU — poverjeništvu Ljubljana.

LISTEK.

P. V. B.:

Pacifistična vzgoja.

Nedavno se je v Parizu sestal kongres sledečih združenj: Krščanske unije deklet, Mednarodne federacije združenj za Ligo narodov, Mednarodnega skavtskega združenja, Mednarodnega združenja srednješolskih profesorjev, Katoliške unije za mednarodni študij, Mednarodnega združenja žensk, diplomiranih na vsučiliščih, in Svetovne unije židovske omladine.

Kongres teh združenj je izdal deklaracijo, ki jo prinašamo v naslednjem in ki jo je odobril »Komité sporazuma velikih mednarodnih združenj, ki se zanimajo za vzgojo mladine« (Comité d'entente des grandes associations internationales qui s'intéressent à la formation de la jeunesse), kateri komité združuje 24 mednarodnih združenj.

Ta deklaracija je velevažna za vsakega vzgojitelja mladine, pa tudi za vsakega, ki je pristaš pacifističnih idej in ciljev, ki jih ima Liga narodov.

Deklaracija se glasi:

Kot je bilo vse čase, je tudi danes prvo načelo vsake zdrave vzgoje vkoreniniti otroka v njegovem naravnem krogu, to se pravi v njegovi rodbini in njegovi domovini.

To je bilo vedno potrebno, a se mora morda še bolj povdariti po strašnem viharju, ki je pretresel vesoljno človeštvo, razbil toliko starih mej in zapustil toliko kalnega v dušah, kot v stvarih.

Radi njegovega lastnega ravnovesja in obenem v splošno korist je treba otroka, bodočega državljana, priučiti na dolžnost in na to, da bo možato izvrševati vse svoje obveznosti napram svoji rodbini, svojim tovarišem, svoji vasi ali svojemu mestu in svoji domovini. Razen tega se mu mora pokazati, da se ta potrebna solidarnost ne more in ne sme ustaviti na narodnih mejah, kajti med različni narodi obstoja, enako kot

med različni člani iste družbe, skupnost pravic in dolžnosti, kakor tudi vedno bolj rastoča medsebojna zavisnost.

Otrok se mora naučiti, da je civilizacija bila in da ostane skupno delo vseh narodov, med njimi tudi onih, ki jih je zgodovina najbolj rezko postavila drugače proti drugemu, in da je nastala Liga narodov iz čuta te skupnosti in želje, jo ohraniti in razviti. Pri domačem ognjišču in takoj od začetka skupne vzgoje, v šoli in v organizacijah, ki izpopolnjujejo delo šole, je treba otroka naučiti vljudnosti napram tujcem in mu vdahniti radovednost po spoznanju njih običajev, po razumevanju njih jezika in njih mišljenja.

Da se pa more vršiti pouk zemljepisja, zgodovine, slovnstva, znanosti in umetnosti v tem duhu, mora učitelj imeti oporo v šolskih čitankah, v projekcijskih slikah, v filmih, v stenskih slikah itd.

Treba bo podvzeti ankete, ki naj bi razglabljalé kako bi se dal v tem smislu usmeriti pouk v osnovnih in srednjih šolah.

Dobro bi bilo tudi, da se mladina vsake dežele spravi v čim neposrednejši stik z mladino drugih dežel s pomočjo vseh sredstev, n. pr. s potovanjem v inozemstvo, s študijskim bivanjem med tujci, z dopisovanjem, z izmenjavo risb in ročnih del itd.

To mednarodno medsebojno izmenjavanje, ki bi ga bilo treba nadaljevati skozi vsa šolska leta potom stika med učenci, mladimi vajenci, dijaki in profesorji, je v stanju, da orientira mladino k metodam mednarodnega umstvenega sodelovanja, in pospešuje delo Lige narodov.

Ako bosta vzgoja (rodbinska, šolska in izvenskolska) in pouk (šolski, znanstveni, tehnični in obrtno-trgovski pouk) pripravljala medsebojno poznavanje in razumevanje narodov, bo to v veliko oporo organiziranju svetovnega miru.

Podpirajte obrambni sklad!